

De kosten en het herverdelend effect van het overheidsgefinancierd leerplichtonderwijs

Prof. Dr. Boudewijn Bouckaert

Voorzitter vzw LIBERA!

Vlaams Volksvertegenwoordiger LDD

2. Kostprijs leerplichtonderwijs

1. Vlaamse overheid

Drie grote financieringsmaatregelen

- Lonen en wedden van personeel leerplichtonderwijs
  - 2011: 6.024.817.000 €
- Werkingsmiddelen leerplichtonderwijs
  - 2011: 964.887.000 €
- Betoelaging van schoolinfrastructuur
  - 2011: 230.440.000 €

2. Kostprijs leerplichtonderwijs

- Maar nog andere kosten:
CLB's, AMVD-personeel GO!,
Onderwijsinspectie, leerlingenvervoer,
nascholing,...
- Niet eenvoudig om toe te wijzen aan
leerplichtonderwijs
  - Daarom gebruik van wegingscoëfficiënt

2. Kostprijs leerplichtonderwijs

Totale kostprijs leerplichtonderwijs Vlaamse overheid

Totaal salarissen en werkmiddelen	7.155.355.777,20 €
Totaal investeringen	230.440.000,00 €
Totaal 'andere'	161.312.919,63 €
Totale kostprijs leerplichtonderwijs Vlaamse Gemeenschap	7.547.108.696,83 €

2. Kostprijs leerplichtonderwijs provincies

- Investerings provincies
  - Limburg: 9.005.609 €
  - Antwerpen: 11.309.810 €
- Geen gegevens andere provincies → schatting investeringen provincies
  - West-Vlaanderen: 9.069.842,55 €
  - Oost-Vlaanderen: 11.256.507,28 €
  - Vlaams-Brabant: 8.458.517,84 €
- Totaal: 49.100.286,67 €

2. Kostprijs leerplichtonderwijs

- Investerings gemeenten

Geen gegevens 308 gemeenten

Voorbeeld:

- Stad Antwerpen: bijna 70,5 mio euro

Probleem:

- Praktisch onmogelijk om gegevens te verzamelen
- Geen opsplitsing naar leerplichtonderwijs
- Geen zicht op netto-investeringen

2. Kostprijs leerplichtonderwijs

- Totale kostprijs Vlaams leerplichtonderwijs (exclusief investeringen steden en gemeenten)

Totale kostprijs leerplichtonderwijs 2011 (Vlaanderen)	7.547.108.696,83 €
Totaal kostprijs leerplichtonderwijs 2011 (provincies)	49.100.286,67 €
Totale kostprijs leerplichtonderwijs	7.596.208.983,50 €

3. Onderwijs-aanwendingspercentage

- Totale fiscale ontvangsten (directe en indirecte belastingen) 2011: **91.539.075.673,64 €**
- Fiscale capaciteit Vlaamse gemeenschap: **64,85 %**
- Fiscale ontvangsten Vlaamse gemeenschap: **59.363.090.574,36 €**

Kosten leerplichtonderwijs:	7.596.208.983,50 €
/ Vlaamse directe en indirecte belastingen:	59.363.090.574,36 €
= Onderwijs-aanwendingspercentage:	12,80%

3. Onderwijs-aanwendingspercentage

- Totale fiscale ontvangsten uit directe belastingen, exclusief verkeersbelastingen: **48.542.682,32 €**
- Fiscale capaciteit: **64,85%**
- Vlaamse inkomsten- en personenbelastingen: **31.479.929.484,52 €**

Kosten leerplichtonderwijs:	7.596.208.983,50 €
/ Vlaamse inkomsten- en personenbelastingen:	31.479.929.484,52 €
= Onderwijs-aanwendingspercentage:	24,13%

3. Onderwijs-aanwendingspercentage

- Simulatie met twee onderwijs-aanwendingspercentages

NBI	25.000 €	75.000 €	100.000 €
Personenbelasting	6.204,50 €	30.738,00 €	43.238,00 €
Bijdrage leerplicht- onderwijs (24,13%)	1.497,15 €	7.417,08 €	10.433,33 €
NBI	25.000,00 €	75.000 €	100.000 €
Personenbelasting	6.204,50 €	30.738 €	43.238 €
Aandeel BTW en accijnzen	10,5% van NBI	9,6% van NBI	8% van NBI
Bijdrage BTW en accijnzen	2.625,00 €	7.200,00 €	8.000,00 €
Bedrag PB, BTW en accijnzen	8.829,50 €	37.938,00 €	51.238,00 €
Bijdrage leerplicht- onderwijs (12,80%)	1.130,18 €	4.856,06 €	6.558,46 €

4. Individuele (fiscale) familiale kost van het leerplichtonderwijs

Case 1:	2 kinderen	
NBI	Personenbelasting	Bijdrage leerplichtonderwijs (24,13%)
17.500,00 €	2.813,00 €	678,78 €
25.000,00 €	6.204,50 €	1.497,15 €
50.000,00 €	18.238,00 €	4.400,83 €
75.000,00 €	30.738,00 €	7.417,08 €
100.000,00 €	43.238,00 €	10.433,33 €
200.000,00 €	93.238,00 €	22.498,33 €

4. Individuele (fiscale) familiale kost van het leerplichtonderwijs

Case 2:	1 kind	
NBI	Personenbelasting	Bijdrage leerplichtonderwijs (24,13%)
17.500,00 €	3.458,00 €	834,42 €
25.000,00 €	6.844,50 €	1.651,58 €
50.000,00 €	18.878,00 €	4.555,26 €
75.000,00 €	31.378,00 €	7.571,51 €
100.000,00 €	43.878,00 €	10.587,76 €
200.000,00 €	93.878,00 €	22.652,76 €

4. Individuele (fiscale) familiale kost van het leerplichtonderwijs

Case 3:	geen kinderen	
NBI	Personenbelasting	Bijdrage leerplichtonderwijs (24,13%)
17.500,00 €	3.808,50 €	918,99 €
25.000,00 €	7.187,00 €	1.734,22 €
50.000,00 €	19.220,50 €	4.637,91 €
75.000,00 €	31.720,50 €	7.654,16 €
100.000,00 €	44.220,50 €	10.670,41 €
200.000,00 €	94.220,50 €	22.735,41 €

5. Herverdelend effect van de onderwijsfinanciering

- Gemiddelde kost leerling in leerplichtonderwijs?
- Totale kostprijs Vlaams leerplichtonderwijs:
7.596.208.983,50 €
- **854.515 leerlingen** in het zogenaamde leerplichtonderwijs
- Gemiddelde jaarlijkse publieke kostprijs van één leerling: **8.889,50 €**
- Totale publieke kostprijs voor 12 schooljaren leerplichtonderwijs: **106.673,97 €**

5. Herverdelend effect van de onderwijsfinanciering (case 1)

NBI	Jaarlijkse bijdrage leerplicht- onderwijs (24,13%)	Solidariteits- ontvangst of -bijdrage (-)
17.500 €	678,78 €	17.100,22 €
25.000 €	1.497,15 €	16.281,85 €
50.000 €	4.400,83 €	13.378,17 €
75.000 €	7.417,08 €	10.361,92 €
100.000 €	10.433,33 €	7.345,67 €
gem. kost 2 leerlingen	17.779,00 €	
200.000 €	22.498,33 €	-4.719,33 €

5. Herverdelend effect van de onderwijsfinanciering (case 2)

NBI	Jaarlijkse bijdrage leerplichtonderwijs (24,13%)	Solidariteits- ontvangst of -bijdrage (-)
17.500 €	834,42 €	8.055,08 €
25.000 €	1.651,58 €	7.237,92 €
50.000 €	4.555,26 €	4.334,24 €
75.000 €	7.571,51 €	1.317,99 €
gem. kost 1 leerling	8.889,50 €	
100.000 €	10.587,76 €	-1.698,26 €
200.000 €	22.652,76 €	-13.763,26 €

5. Herverdelend effect van de onderwijsfinanciering (case 3)

NBI	Jaarlijks bijdrage leerplichtonderwijs (24,13%) = solidariteitsbijdrage
17.500,00 €	-918,99 €
25.000,00 €	-1.734,22 €
50.000,00 €	-4.637,91 €
75.000,00 €	-7.654,16 €
100.000,00 €	-10.670,41 €
200.000,00 €	-22.735,41 €

6. Kost van het privaat niet-gesubsidieerd onderwijs

- Privéscholen:
  - Niet-gesubsidieerd, niet erkend door Vlaamse overheid
  - schooljaar 2011-20122: 8.324 leerlingen
  - Niet kosteloos toegankelijk
- Enkele voorbeelden
  - Arboretum college: 13.000 euro per schooljaar
  - Leerwijzer
  - Eureka Onderwijs: 9.200 euro per schooljaar

6. Kost van het privaat niet-gesubsidieerd onderwijs

- Vergelijking publiek en privaat onderwijs:
  - Publiek: 8.889,50 euro/schooljaar, 106.673,97 euro 12 schooljaren
  - Privaat*: 13.500 euro/schooljaar, 162.000 euro 12 schooljaren

- * Op basis van volgende veronderstellingen:
  - Privaat LO: 12.000 euro/schooljaar
  - Privaat SO: 15.000 euro/schooljaar

6. Kost van het privaat niet-gesubsidieerd onderwijs

- Wanneer interessant? (2 kinderen)

NBI	Totale bijdrage fiscale loopbaan
17.500,00 €	27.151,08 €
25.000,00 €	59.885,83 €
50.000,00 €	176.033,18 €
75.000,00 €	296.683,18 €
Kost privéonderwijs	324.000,00 €
100.000,00 €	417.333,18 €
200.000,00 €	899.933,18 €

6. Kost van het privaat niet-gesubsidieerd onderwijs

- Wanneer interessant? (1 kind)

NBI	Totale bijdrage fiscale loopbaan
17.500,00 €	33.376,62 €
25.000,00 €	66.063,11 €
kost privéonderwijs 1 kind	162.000,00 €
50.000,00 €	182.210,46 €
75.000,00 €	302.860,46 €
100.000,00 €	423.510,46 €
200.000,00 €	906.110,46 €

7. Beleidsaanbeveling

- Ouders met kind(eren) in privéschool betalen dubbel voor onderwijs:
  - Enerzijds dragen de ouders belastingen af
  - Anderzijds betalen de ouders inschrijvings- en studiegeld aan de privéschool
- Daarom twee mogelijke (voorgestelde) beleidsopties:
  - Een gezin kan de kosten van het privéonderwijs aftrekken van het BI = Aftrekbare uitgave
  - Een gezin kan de kosten van het privéonderwijs aftrekken van de belastingen

7. Beleidsaanbeveling

Beleids optie 1: 2 kinderen	Met aftrek van BI	Zonder aftrek van BI en BI = NBI	Verskil met aftrek en zonder
BI	75.000 €		
Kosten privaat onderwijs	27.000 €		
NBI	48.000 €		
Personen- belasting	17.238 €	30.738,00 €	13.500,00 €
Bijdrage aan leerplicht- onderwijs	4.159,53 €	7.417,08 €	3.257,55 €

7. Beleidsaanbeveling

Beleidsoptie 2: 2 kinderen	Met aftrek van PB	Zonder aftrek van PB en BI = NBI	Verskil met aftrek en zonder
NBI	75.000,00 €		
Personen- belasting	30.738,00 €	30.738,00 €	27.000,00 €
Kosten privaat onderwijs	27.000,00 €		
Personen- belasting na kosten	3.738,00 €		
bijdrage leerplicht- onderwijs	901,98 €	7.417,00 €	6.515,02 €

7. Beleidsaanbeveling

- Beleidsoptie 1 of 2?
  - Vanuit simulaties blijkt dat de Vlaamse overheid bij **implementatie van beleidsoptie 2 dubbel zoveel middelen** voor de financiering van het leerplichtonderwijs **misloopt** als bij implementatie van beleidsoptie 1.
- Beleidsoptie 2 financieel minder aantrekkelijk Vlaamse overheid
- Achterhoofd: vaste kosten publiek leerplichtonderwijs? Welke publieke middelen spaart de overheid uit?

7. Beleidsaanbeveling

- Hoeveel kosten mag een gezin aftrekken van BI onder beleidsoptie 1?:
  - Bedrag plafonneren op gemiddelde publieke kostprijs per leerling in het leerplichtonderwijs
- Of
  - Bedrag plafonneren op 60% van de gemiddelde publieke kostprijs per leerlingen in het leerplichtonderwijs

7. Beleidsaanbeveling

2 kinderen	Met aftrek van BI	Met aftrek 60%	Zonder aftrek van BI en BI = NBI	verschil tussen zonder aftrek en met aftrek (kolom 2)	Verschil zonder aftrek en met aftrek (kolom 3)
BI	75.000 €	75.000€			
Kosten privaat onderwijs	18.000 €	10.800 €			
NBI	57.000 €	64.200 €			
Belastingvrije som	9.950 €	9.950 €			
Basisbelasting	24.328 €	27.928 €			
Belastingvermindering	2.590 €	2.590 €			
Personenbelasting	21.738 €	25.338 €	30.738 €	9.000 €	5.400 €
Bijdrage aan leerplichtonderwijs	5.245,38 €	6.114,06 €	7.417,08 €	2.171,70 €	1.303,02 €

7. Beleidsaanbeveling

- Implementatie beleidsoptie 1
- Financieel gunstiger om aftrekbare uitgave te plafonneren
- Aftrekbare uitgave plafonneren op 60% van de gemiddelde publieke kostprijs van één leerling = financieel meest aantrekkelijk voor de Vlaamse overheid